

Magellan

Pittsburgh, Pa.

WW *MT* *Schma*
Raport Organizacyjny
za m-c. grudzien, 1943 r.

1. Kierownik placówki Dr. Jan Kasprzak /ps. Rembowski/ - etatowy urzędnik M.S.Z. na bezpłatnym urlopie. Ostatnio Attache Ambasady RP w Ankarze.

2. Podtrzymywałem kontakt z agentami 5055 i 5057. Agent 5056 przeniósł się do Stanu Illinois /blisko Chicago/ i i może być ewentualnie wykorzystany przez tamtą placówkę.

Agent 5054 przeniósł się do Erie, Pa. Nie może on być wykorzystany w dalszym ciągu, gdyż się rozpił zupełnie.

Agent 5060 pracuje wieczorami w fabryce i tylko dorywczo mogę się z nim widywać.

Przyjąłem: ag. 5058 - Jozefa Konusza /pseud. Joe/: Słowak, tłumacz sądowy, znający przynajmniej teoretycznie niemal wszystkie języki słowiańskie. Przyjaciel Polski do której odnosi się z entuzjazmem. Posiada znajomości wśród wszystkich prawie grup słowiańskich. Chętnie dostarcza potrzebnych materiałów. Pisuje artykuły o sprawach słowiańskich i bierze udział w narodowym ruchu słowackim.

Dotychczas Konuszowi dawałem tylko od czasu do czasu prezenty. Liczę się, iż wkrótce zostanie on agentem płatnym.

3. Stałe kontakty towarzyskie, przynoszące mi dość duże korzyści informacyjne, utrzymuję z następującymi osobami:

Paweł Jamryszka - v.prez. Ligi Słowackiej, współwłaściciel International Printing Co. Nacjonalista słowacki, serdeczny przyjaciel Polaków. Zaangażowany ostatnio w ruch Hodży. Daje interesujące naświetlenie ruchu słowackiego. Posiada dużo różnych materiałów wydawniczych.

Karol Bielołlawek - współredaktor clevelandzkiego "Hlasu" - wielbi-
ciel Sowietów, ale równocześnie przyjazny Polsce. Pansławista. Pożyteczny rozmówca. Szczery w wyrażaniu swych poglądów. Trudna sytuacja materialna. W miarę potrzeby można będzie dać zarobić, na co, sądzę, chętnie pójdzie.

George Zatkowicz - prez. Karpatoruskiej Rady Narodowej. B.Gubernator Rusi Podkarpackiej. Poprzednio madziarofil, obecnie współpracuje z rządem czeskim. Człowiek interesu. W rozmowach pozwala się orientować we właściwym jego stosunku do zagadnienia karpatoruskiego.

adw. P. Dargis - prez. okręgu Związku Litewskiego. Człowiek in-
teligentny, ale niedość szczery. Nacjonalista litewski. Stara się być obiektywnym w stosunku do Polski, ale tylko w pewnych granicach. Pracuje w sądzie w Pittsburghu.

adw. J. Luksza - adwokat z Pittsburghu. Wykonuje pewne prace prawne dla Konsulatu w Pittsburghu. Pochodzi z rodziny polskolitewsko-białoruskiej z Wileńszczyzny. Posiada dużo znajomości wśród Litwinów i Rosjan. Chętny w orientowaniu o nastrojach tych grup. Materialnie niezbyt dobrze sytuowany. Chętnie przyjąłby pieniądze, ale ma ambicje bezinteresownej pomocy sprawie polskiej.

O adw. B. Guntherze pisałem w szeregu poprzednich raportach. To samo o J. Czyżaku i B. Ciśniewicz z Cleveland.

W Youngstown stały kontakt utrzymuję z adw. J. Stankiewiczem dobrze znającym sytuację miejscowych Ukraińców, Słowaków, Chorwatów i in., których wielu jest jego klientami. Znajomość z Ks. T. Herudajem proboszczem kat. parafji w Camp Bell, O. daje mi pewną orientację o Ukraińcach których dużo mieszka na jego terenie. W Youngstown dużą dla mnie pomocą jest i będzie coraz bardziej Ks. narodowy F. Rekas posiadający dobre stosunki z Amerykanami - profesjonalistami i utrzymujący kontakty z klerem prawosławnym.

W Pittsburghu pożytecznym jest mi jeszcze inż. B. Goldman, obywatel polski, żyd z pochodzenia, zamieszkały stale przed wojną w Berlinie. Posiada on dobre stosunki w sferach przemysłowych. Żona jego podtrzymuje stale kontakty z żydami niemieckimi, a nawet niektórymi Niemcami amerykańskimi.

prof. Szymanowski, zatrudniony na Uniwersytecie Pittsburskim orientuje mnie o nastrojach w kołach intelektualno-naukowych.

Oczywiście pomijam cały szereg znajomych z którymi często się widuję, ale bardziej doraźnie, niż z wyż. wymienionymi.

4. Po okresie poważnych trudności ze względu na wyjazd do wojska lub zatrudnienie kilku mych dobrych znanych obecnie zacieśniam kontakty z nowymi ludźmi i sędzę, będę mógł ich coraz więcej i lepiej wykorzystać. Odczuwam poważnie brak auta ze względu na bardzo już rozgałęzione stosunki, ale w obecnej chwili wskutek ograniczeń postanowiłem wstrzymać się z kupnem auta, gdyż obawiam się aby to nie było teraz źle interpretowane przez mych znajomych. Z konsulem Sztarkiem stosunki poprawne, ale daleko od szczerości i pomagania sobie wzajemnego. Osobiste moje warunki materialne wystarczające, aczkolwiek bardzo skromne ze względu na wzrost drożyzny i dość liczną rodzinę.

5. Obecnie opracowuję zagadnienie karpatoruskie i jugosłowiańskie, co zajmie mi jeszcze sporo czasu.

Ze względu na zagadnienie ukraińskie uważałbym za wskazane przeniesienie się do Scranton lub Philadelphii, gdzie istnieje możliwość obserwacji wszystkich ugrupowań ukraińskich i kontaktów z leaderami.